

Za napredek

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stara tržnica, ki jo bodo v teh dneh podrli, je tako še zadnjičkrat radostno zaživela z ljudmi, hkrati pa navdihnila ideje o podobnem objektu, ki bi bil preprost, vsestransko uporaben in primeren za mini razstavi prostor v občini. Ne le razstava, vse življenje ob njej, vse številne kulturne in športne prireditve so na stečaj odprle vrata živahni pomladi, ki je letos mladostneje stopila v urbane Moste.

Razstava obrti, številne kulturne in športne aktivnosti so do bile z okroglo mizo o obrti v občini vsebinsko celoto kot enkratni prispevek občinskega občnega zbiranja občinskega praznika, prazniku OF in 1. maja. In ne le prispevek — vse to je bila tudi manifestacija napredka in priljubljenosti, da smo se bolje spoznali, da smo našli čas in priljubljenost za pogovor o brezštevilnih možnostih razvoja, pa o tegobah, ki jih tudi v obrti ne manjka.

Velik interes in pripravljenost za napredek se je izrazil še s polno udeležbo povabljenih — od občinskih do republiških dejavnikov. Obrtniki so opozorili na številna neskladja med deklaracijami in vsakdanjo prakso. Opozorili so na osebne dohodke, prispevke za sise in druge obremenitve. Posebno na široko so spregovorili o premalo družbeno podprti uslužnostni, deficitarni obrti, pa tudi o premalo družbeno podprti proizvodnji obrti, s še vse preslabo razvitimi kooperantskimi odnosi z ozidi. Težko ali celo nemogoče je pridobiti poslovne ali proizvodne prostore za obrtno dejavnost. Veliko težav povzroča tudi pridobitev dovoljenj za obrt, boljše bi moralo biti urejeno tudi kreditiranje začetnikov. Velika škoda nastaja s prepovedjo uvoza strojev, obrtniki ne morejo v korak s tehniko. Podobne težave so z uvozom reprodukcijskega materiala. Obrtniki so menili, da bi morale delovne organizacije imeti za svoje kooperante več poslušnosti po tej strani. Tudi glede izobraževanja so imeli pripombe. Menili so, da šola učence premalo usposablja z delom, da jim daje premalo delovne prakse. Zelo pohvalno pa so se obrtniki izrazili o obrtni zadruzi GIKOS, ki deluje dve leti in imajo z njo še lepe razvojne načrte.

Seveda se o vseh problemih na eni okrogli mizi niso mogli pogovoriti. A pomembno je, da se je začela spreminjati družbena klima odnosa do zasebne obrti. Še ta mesec bo izvršni svet obravnaval zaključke te okrogle mize. V juniju pa bo tudi skupščina mesta Ljubljana obravnavala problematiko obrti in drobnega gospodarstva. Pa tudi gospodarstva zbornica že ima v ognju več želez. Spodbujenih je 120 delovnih organizacij v Ljubljani za možnost kooperacije. Izvršnim svetom je naročeno, da ponovno preverijo možnost prepisa stanovanj, ki so primerna za obrtno dejavnost. Obstaja tudi predlog, da bi bila za deficitarno obrt najemna poslovnih prostorov nižja...

Se veliko je bilo pobud, vprašanj in ugotovitev. Res je, da do slej v obrt nismo kdo ve koliko vlagali in res je, da se bo moral v obrti ustvarjeni dinar vračati v obrt, sicer ne bo napredka. To izkušnjo nam je že dalo kmetijstvo.

SLAVKO GERLIČA

Komunisti v Žitu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik problemske konference OO ZK Ivan Vukman je sedaj posredoval pregled v tem letu opravljenih nalog. Reorganizacija poslovnih funkcij na ravni DO je potekala v razvojni, tehnično-vzdrževalni, prodajno-nabavni, finančni in računovodski dejavnosti. Ves čas so tudi preverjali samoupravno organiziranost proizvodnih tozdov in uveljavljali načela o racionalni delitvi dela. V tem času je nastal nov tozd Pekarstvo in testinarstvo Ljubljana, ki zdaj dobiva trdno organizacijsko in samoupravno osnovo. Spregovorili so o delovni skupnosti skupnih služb in ugotovili, da so v njej še slabosti, da pa se odnosi med proizvodnimi tozdi in DSSS boljšajo. Izdelan in sprejet je bil nov samoupravni sporazum, ki ureja svobodno menjavo dela med tozdi in DSSS. Zavzeli so se za dohodkovne odnose, ki naj prevajajo sodelovanje med tozdom Mlini in pekarskimi tozdi.

Predsedstvo konference je ugotovilo, da so v posameznih okoljih še prisotni subjektivni zavorni vplivi: »Še vedno je prisotno nezaupanje in strah pred centralizacijo odločanja ter

vanje med primarno proizvodnjo in predelovalno industrijo v kmetijstvu in živilski industriji. Dolgoročna povezava s pridelovalci žitaric naj seže prek meja regij in republike.

Rešitev obnovljene Gorenjke sodi med najbolj žgoče probleme. Od proizvodnje čokolade zavisi cela vrsta izdelkov, ki jih Žito prodaja po Jugoslaviji.

Glavni direktor ŽK Žito Marko Sok je poudaril velika prizadevanja na raznih področjih dela, ki so rodila sadove. Gre za strnitev sil, za poenotenje hotenja in gospodarjenja v Žitu, za pametno razpolaganje s sredstvi, za dolgoročno načrtovanje razvoja v težkih družbenoekonomskih razmerah. Interes delovne organizacije ne more biti le seštevke interesov posameznih tozdov. Ocenil je, da je preraščanje ozkih interesov v širše, skupne in dolgoročne pomembne korake naprej v tem letu. Pekarstvo je na poti k racionalnejši in popolnejši oskrbi Ljubljane z okolico, združitev treh pekarn pa predstavlja pomembno etapo razvoja. Velik je napredek pri izdelavi planskih in drugih temeljnih samoupravnih aktov, ki so osnova za uresničevanje dogovorjene politike. Komunisti v Žitu imajo pri vseh

ekonomika ne more biti hrbišče poslovanja. Sredstva, ki ostajajo delovni organizaciji, komaj ohranjajo enostavno reprodukcijo in delavec z nizkimi dohodki se bojuje za socialno varnost.

Pavel Vindišar je ocenil prispevek komunistov v Žitu k reševanju teh zadev kot bistven. Brez trdne odločnosti in angažiranosti komunistov, da se odpravijo koncepti vase zaprtih tozdov, in slabi odnosi, ki so v preteklosti vodili Žito navzdol, danes ne bi mogli govoriti o nespornih rezultatih. Pozval je komuniste, naj postanejo tudi nosilci judosiranja Žita navzven, v slovenski in jugoslovanski gospodarski prostor, kajti v tem je Žitova prihodnost.

Gabrijela Jelen je izrazila prepričanje, da so prizadevanja za rešitev temeljnih problemov v Žitu, v katere je bila kot predsednica IS občinske skupščine Lj. Moste-Polje aktivno vključena, rodila vidne sadove. Te sadove pa moramo krečiti in ne smemo dopustiti, da bi se vsake štiri leta ponovila situacija, ki jo je reševala prva problemska konferenca. Dvoje je pomembno: da so se tozdi odločili za ponovno vzpostavitev funkcij delovne organizacije, pri čemer naj tudi DSSS strne svoje vrste; drugič, pa se naj zdaj Žito v kontekstu moči, gospodarnosti in v svoji panogi poveže navzven. Za to povezavo naj se zedinijo tudi pristojni organi v republiki, da ne bi bilo Žito kljub ekonomskim ciljem, ki jih zasleduje v povezavi izpostavljeno pritiskom večjih asociacij, ki so si v Ljubljani in Sloveniji razdelile tržišče.

Najvažnejša izhodišča je na koncu strnil podpredsednik IS SRS Vladimir Klemenčič. Gospodarsko stanje v Žitu je odraz stanja v Jugoslaviji in struj, ki vejejo od leta 1977, ko smo ob vračanju dolgov in stabilizaciji delno zavirali razvoj. Prišel je čas, ko se moramo vsi delavci soočiti z dejstvi boja za obstoj; pri neznatni rasti industrijske proizvodnje in najemanju kreditov v tujini je problem likvidnosti vse težji. Administriranje tržnih zakonitosti se mora nehati in uveljaviti se morajo tržne. V Jugoslaviji je okrog 2000 milijard din inflacijskega dohodka, ki dejansko ni bil ustvarjen, izvira pa iz neplačanih računov v delovnih organizacijah, iz nekritih izgub, neplačanih investicij, razlik v deviznih tečajih itd. Ta kapital oziroma »dohodek«, ki ni bil ustvarjen z delom, z ustvarjanjem nove vrednosti v proizvodnji, pritiška in malič ekonomsko zakonitosti. Edina rešitev je povečanje proizvodnje za izvoz. Tovariš Kelemenčič je izrazil prepričanje, da vidi bodočnost Žita v krepitvi delovne organizacije kot celote, v skupnih naložbah mlinarstva, pekarnstva, konditorstva in servisnih dejavnosti, ki naj temelje na skupnem prihodku, saj v teh dejavnostih ni velike akumulacije. Povezovanje s surovinsko bazo v širši Jugoslaviji in doma ni le naloga Žita, ampak tudi republiških institucij, ki bodo taka prizadevanja podprli. Da bi dosegli v SRS 85-odstotno samozadostnost s hrano, je treba vlagati v žitno rodno predele in drugo kmetijsko produkcijo. Nastanek novega pekarskega tozda je velik dosežek. Za bodoči razvoj bo moralo Žito posvetiti več pozornosti vzgoji svojih delavcev. Za integracijo pa naj na osnovi elaborata in dolgoročne usmeritve razvoja v Žitu sam presodijo, kako se povežati v agroživilski panogi ter uskladiti ta predlog s prizadevanji te panoge v širšem prostoru Slovenije. Problemsko konferenco je tovariš Kelemenčič označil kot zdravo in koristno soočenje pogledov, ki ne sporno napovedujejo rast novih odnosov v Žitu. IVAN CIMERMAN

Gabrijela Jelen, Vladimir Klemenčič in Marko Sok (z leve proti desni) na drugi problemski konferenci v Žitu

možnostjo prevladovanja tehnokratskih odnosov nad samoupravnimi.

Konferenca je dala mnoge pobude za strokovno delo, ki se je odražalo v pripravi elaboratov, usklajevanju stališč in angažiranju moči za doseg zastavljenih ciljev.

Osnovne organizacije ZK so se zavzele za dohodkovno povezovanje med posameznimi tozdi v zaporednih fazah predelave žitaric; za ureditev odnosov znotraj tozda Blagovni promet, ki zadeva kadrovsko in organizacijsko usklajevanje in ureditev razmerij, ki vladajo med Blagovnim prometom in proizvodnimi tozdi; tudi enotno vodenje finančne funkcije je v ospredju.

Osišče Žitovom dejavnosti so Mlini, ki imajo velike zastoje, ker ne dobijo dovolj pšenice. Problemska konferenca si je zadala nalogo, da se bo trajno zavzemala za dohodkovno povezo-

vanje med primarno proizvodnjo in predelovalno industrijo v kmetijstvu in živilski industriji. Dolgoročna povezava s pridelovalci žitaric naj seže prek meja regij in republike.

Sedanja prizadevanja so usmerjena tudi v izvoz. Tu moramo izdelati dolgoročni plan aktivnosti.

Nov sistem nagajevanja, ki ga pripravljam, je najbolj občutljivo področje, a ga moramo pri sedanjih devalvaciji in zniževanju živiljske ravni naših delavcev nujno rešiti. Zlasti bomo nagajevali ustvarjalna in proizvodna dela.

Boj za surovine se kaže v vlaganju Žita v melioracije.

V okviru agroživilstva se bo Žito povežalo z ustreznimi združenji, kakor hitro bo vsa veriga temeljnih problemov, ki jih zdaj rešujemo, dovolj trdna in bodo za povezavo navzven trdni ekonomski razlogi, v okviru katerih bo Žito videlo svoj napredek.

V razpravi so predstavniki posameznih tozdov predstavili bistvene probleme, ki jih še tarejo.

Ne le boj za osnovne surovine kot sta pšenica in čokolada, temveč tudi vloga in dolgoročne perspektive tozdov (Maloprodaja, Blagovni promet, Šumi) postajajo osrednji dejavniki naših bodočih prizadevanj. Šumi se bojuje z vse večjimi cenami sladkorja, embalaže, aditivov, ki jim tudi z najboljšo produktivnostjo ni več kos, saj so cene izdelkov omejene.

Velike težave povzročajo nerazumna sovlaganja, saj že ni več mogoče dobiti nobene surovine, da ne bi tisti, ki jo da, zahteval, da mu pomagaš graditi tovarno, farmo, izpopolniti strojni park in za to prispevati devize, ki jih sam potrebuješ za najnujnejši reprodukcijski material.

Peki so se zavzeli za to, da bi bile cene kruha po vsej Jugoslaviji enake, saj morajo plačevati prevozne in druge stroške, da dobe moko, kruh pa morajo kljub sovlaganjem prodajati ceneje.

Jože Vidic je poudaril, da sta administriranje in sistem omejitev zadala osnovnim ekonomskim zakonitostim težak udarec, saj so porušene mnoge temeljne zakonitosti, ki uravnavajo trg in zakon ponudbe in povpraševanja. Z zastarelo tehnologijo in umetnim zviševanjem cen pa taka

● Gradis je obiskala delegacija iz pobratene Bileče

V spremstvu predsednika naše občinske skupščine Nika Lukeža in predsednika občinskega sindikalnega sveta Martina Pograjca je delegacija iz pobratene Bileče obiskala delovno organizacijo GIP Gradis, tozdi Kovinski obrti. Po uradnem delu pogovorov so si predsednik občinske skupščine Bileče Ljubo Radmilović, predsednica OK SZDL Radojka Sešija in sekretar predsedstva OK ZK Bileče Fahrija Pervan ogledali novo Gradisovo tovarno gradbene opreme in strojev na Letališki cesti (na sliki).

C. PAVLIN

● SKUPINSKO ZAVAROVANJE ŽIVINE

Pomemben ukrep za večjo prirejo

Že dalj časa je bila prisotna težnja, da bi tudi v naši občini uvedli skupinsko zavarovanje živine. Sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane mesta Ljubljana je že lani v svoj program vključil tudi sofinanciranje skupinskega zavarovanja živine. Zaradi nekaterih težav pa pri nas ni prišlo do podpisa ustrezne pogodbe med KZ Ljubljana — TZO Dobrunje in območno zavarovalno skupnostjo Ljubljana.

Letos je sklad ponovno uvrstil v svoj program zavarovanje živine kot pomembno nalogo pri pospeševanju živinoreje oziroma kmetijstva.

Osnovni namen uvedbe skupinskega zavarovanja je zagotoviti zdravstveno in gospodarsko varnost živinoreje. Za uvedbo skupinskega zavarovanja se zavzemajo tudi napredni živinorejci — kmetje v občini, ker jim taka oblika zagotavlja dolgoročno ekonomsko in socialno varnost. Nesreče, ki se v živinoreji vedno pojavljajo, lahko ob sedanjih cenah živine kmetu, ki nima zavarovane živine, povzročijo veliko škodo in s tem za nekaj časa celo zavrejo tudi njegov nadaljnji razvoj.

Zato so se letos sestali predstavniki KZ, ljubljanskih občin, zavarovalne skupnosti Triglav in veterinarskih postaj ter se dogovorili o izvedbi akcije skupinskega zavarovanja živine.

Zavarovalna skupnost je predložila kot izhodiščni element zavarovanja, da znaša premija za zavarovanje ene plemenske živali 1890 din; od tega plača sklad 800 din ali 43 %, razlika 1091 din pa naj bi plačal kmet. Ob plačilu te premije je najnižja zavarovalna vsota 35.000 din. V zavarovanje morajo biti pri kmetu vključene vse plemenske živali in breje telice. Do prispevka sklada so upravičeni vsi združeni kmetje, ki so tržni proizvajalci mleka.

S sklenitvijo zavarovanja bo imel kmet zagotovljeno brezplačno zdravstveno varstvo za zavarovane živali, ker bo zavarovalna skupnost sklenila ustrezno pogodbo z veterinarskimi postajami, ki so nosilke zdravstvenega

varstva živine na določenem območju.

Kmetje, ki zavarujejo več kot pet živali, si pridobijo še poseben popust in bodo plačali za vsako zavarovano žival le 900 din, če jih zavarujejo več kot 11 pa le še 712 din letno.

Podobni pogoji veljajo tudi za zavarovanje plemenskih kobil. Sklad prispeva 50 % od premije, to je 2520 din, razlika 2520 din pa plača rejec. Žival je v tem primeru zavarovana za 60.000 din.

Konje lahko zavarujejo kmetje pod enakimi pogoji, vendar sklad zanje ne prispeva oziroma plačajo zavarovalno premijo v celoti kmetje sami.

Pogodbo o skupinskem zavarovanju bosta sklenila zavarovalna skupnost Triglav in kmetijska zadruga po sklepu združenega sveta, da se uvede obvezno zavarovanje živine. Zato se bodo vse zadeve urejale v zadrugi.

Prepričani smo, da se bodo rejci odločili za skupinsko zavarovanje in skoz to vplivali na boljše zdravstveno varstvo živine, s tem pa na večjo prirejo in boljše svojo ekonomsko in socialno varnost.

Uvedba skupinskega zavarovanja pomeni nov korak v razvoju živinoreje, z vključitvijo večjega števila živali se zmanjšujejo tudi stroški na posamezno žival.

Skupinsko zavarovanje so uvedli tudi drugod (Kranj, Medvode, Ribnica itd.), kjer so spoznali, da z združitvijo vseh, ki so odgovorni za razvoj živinoreje, bistveno prispevajo k povečani pridelavi mleka in mesa, kar je končni cilj slehernega rejca.

JU

● Jože Smole v Gradisu

Družbenopolitičnemu aktivu Gradisa v Ljubljani je pred kratkim spregovoril predsednik MK ZKS Ljubljana Jože Smole. Najprej je orisal mednarodni položaj z gospodarskega, vojaškega in političnega vidika, nato pa je spregovoril o položaju v naši ožji in širši domovini. Zanimiva razprava se je navezala na njegovo izjavo, da tudi na problematiko in položaj gradbeništva v luči izrednega omejevanja investicij v naši domovini in na probleme, ki se porajajo pri nastopi na tujih tržiščih. Predvsem zaradi nelikvidnosti nekaterih držav, kjer gradbeniki delajo.

Posveta sta se udeležila tudi predsednik in sekretar OK ZKS Ljubljana Moste-Polje Pavel Vindišar in Jože Leskovec, predsednik problemske konference GIP Gradis Alojz Hraščanec in vodilni delavci Gradisa.

C. PAVLIN

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Na spomladanskem zagrebškem velesejmu od 18. do 24. aprila je osebna komisija kemikov zagrebškega prehranbeno-tehnološkega inštituta podelila več medalj tudi Žitovim izdelkom: tozdi Triglav — Gorenjka je dobil za proizvod Picko-Packo zlato in za Piavico srebrno medaljo; tozdi Šumi je dobil zlate medalje za Vitabon, Trio, Maya bonbone, Rondino žele bonbone, bronasto pa za lizike Poli; tozdi Imperial je dobil zlato medaljo za žvečilni gumi Boly in pet srebrnih za druge artikule, med njimi za 3 izvozne; tozdi Mlini pa je dobil za Hrustavčka srebrno medaljo. Vsem nagrajenim tozdom čestitamo k uspehu!

● NA OBISKU V ŽITU

Predstavniki nizozemskega sindikata

Konec aprila se je v Žitu mudila delegacija predstavnikov nizozemskih sindikatov prehranbene industrije in kmetijstva. V Jugoslavijo je prispela na povabilo zveznega odbora sindikata kmetijstva, živilstva in tobačne industrije, katerega predsednik Njari Tibor je delegacijo spremljal tudi v Žitu skupaj s podpredsednikom republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije Ivanom Vovkom.

Delegacijo so sprejeli predsednica konference OO ZS DO Žito Mari Medved, pomočnik glavnega direktorja France Rutar, vodja skupnih služb Gojko Usenik in predsednik CDS DO Žito Gregor Breznik.

Po ogledu Pekarn in Šumija so se gostje živo zanimali za sistem samoupravljanja in organiziranost delovnih organizacij pri nas, zlasti se za vlogo in vpliv sindikata. Vloga nizozemskega sindikata, ki nastopa kot posrednik med delavci in delodajalci, je dru-

gačna od našega. Sindikat se z delodajalci vsako leto pogaja v posamezni panogi za tarife, po katerih plačujejo delavce v vsej Nizozemski. Pogajanja vodijo vodstva sindikatov, ki so zunaj podjetij. Sindikat delavcev v kmetijstvu in živilsko-predelovalni industriji šteje 4800 članov in ima po vsej Nizozemski 35 profesionalnih, izvoljenih sekretarjev. Pri njih obstajajo sveti delavcev. V velikih podjetjih si sindikalne skupine izvolijo svoj izvršni organ. Zakon ne določa posebnih pravic sindikalnih skupin v delovnih or-

ganizacijah; sindikat ima takšen vpliv, kakršnega si sam pripori.

V živilski panogi so tudi manjša podjetja, pekarnice, ki volijo svoje predstavnike.

Če je sindikat močan, kakor na primer, vpliva na delodajalčevo odločitev, da bo odpustil določeno število delavcev. Zaradi velike brezposelnosti pa moč nizozemskega sindikata upada. Tako skoraj vse odločitve sprejemajo delodajalci, lastniki, direktorji. Nizozemski delavci imajo le redkokje počitniške domove ali urejene socialne podpore (najemnine). Matere, ki rodijo, imajo šest tednov dopusta pred porodom in šest tednov po njem.

Nekaj bežnih primerjav in gostje so se pristrčno zahvalili za gostoljubje.

IC